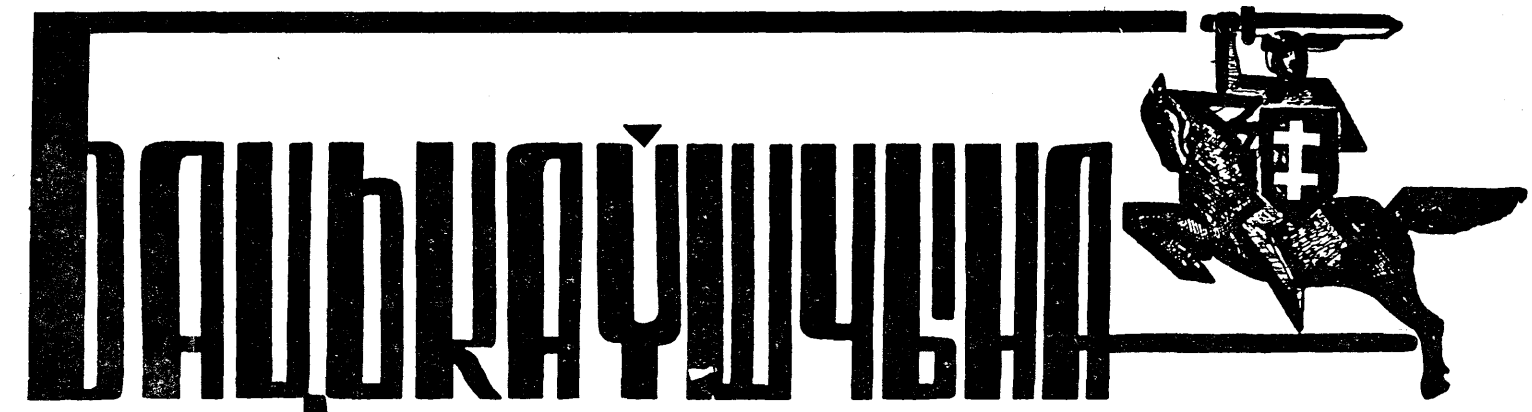

ГАЗЕТА Выходзіць раз у тыдзень — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSE
„LA PATRIE“

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“

THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

№ 10 (494)

Кіндзеля 6 сакавіка 1960 г.

ГОД ВYДАНЬНЯ 14

З нагоды „Унівэрсытэту дружбы народаў“

Маскоўская «Правда» за 24 лютага сёлета ў рубрыцы «У Савеце міністраў СССР» паведаміла аб арганізацыі «Унівэрсытэту дружбы народаў». Там-жа інфармуецца аб прамове Хрушчова ў нацыянальным унівэрсытэце Інданэзіі «Гаджа Мада», у якой савецкі прэм'ер міністраў заявіў, што «савецкі ўрад жадаючы аказаць помач краінам Азіі, Афрыкі й Лацінскай Амэрыкі ў падгатаўленьні сваіх нацыянальных кадраў — інжынераў, спецыялістых сельскае гаспадаркі, лекараў, вучыццалёў, эканамістых і спецыялістых у іншых галінах ведаў, паставіў залажыць у горадзе Маскве Унівэрсытэт дружбы народаў».

Далей з «Правды» даведваемся, што «Унівэрсытэт дружбы народаў арганізуецца пры Савецкім камітэце салідарнасьці краінаў Азіі й Афрыкі, Саюзе савецкіх таварыстваў дружбы й культурнай сувязі з замежнымі краінамі й Ўсесаюзным Цэнтральным Саюзе Прафэсійна-нарых Савязоў».

«Тэрмін навучаньня ўстанавіўшаецца 4 гады, а ў мэдыцынскіх навукх 5 год».

«Для моладзі, якая ня мае неабходнага падгатаваньня, у складзе ўнівэрсытэту арганізуецца прыгатаваўчы факультэт з тэрмінам навучаньня ад аднаго году да трох гадоў».

«У 1960 годзе плянуецца прыняць 500 чалавек з тым, каб у наступных гадох

агульную колькасьць студэнтаў унівэрсытэту дасьведзі да 3-4 тысячаў чалавек».

«Навучаньне ў Унівэрсытэце дружбы народаў бясплатнае. Унівэрсытэт абяспечвае ўсіх студэнтаў стыпендыямі, бясплатным мэдыцынскім абслугоўваньнем, бярэ на сябе расходы пераезду студэнтаў у Маскву й назад».

«Для студэнтаў унівэрсытэту будучь выдавацца неабходныя падручнікі й навуковыя дапаможнікі ў расейскай мове й адаведных мовах народаў Азіі, Афрыкі й Лацінскай Амэрыкі».

Ня можа быць найменшага сумлеву ў тым, што не пра навуковыя мэты тут Савецкаму Саюзу ходзіць і не пра забясьпечаньне адсталых краінаў Азіі, Афрыкі й Паўдзённай Амэрыкі неабходнымі спецыялістамі, але вылучна пра мэты чыста палітычна-прапагандовага характару. Тым ня меней, трэба адкрыта й шырока прызнацца, што ў галіне камуністычнае прапаганды й выхаваньня прызнаных да Савецкага Саюзу кадраў заплываваны Хрушчовам Унівэрсытэт дружбы народаў бясспрэчна зможа адліграць вялікую, калі наагул не найбольшую ў прапагандовай савецкай акцыі сярод недаразьвітых краінаў Азіі, Афрыкі й Лацінскай Амэрыкі ролю.

Як ведама, Савецкі Саюз апошнім часам рознымі спосабамі й каналамі, пры ўкладзе вялікіх высьлкаў і фінансавых

сяродкаў, намагаецца пранікнуць і замацавацца сваімі ўплывамі ў вадсталых краінах трох успомненых кантынэнтаў. Ня зможны падмінаваць сваей прапаганды і дэструкцыйнай дзейнасьці высока разьвітых краінаў Эўропы й Паўночнае Амэрыкі, насельніцтва якіх ужо дастаткова пазналася на антынародных мэтах савецкае палітыкі, Крэмль паставіў апошнім часам стаўку на недаразьвітыя краіны Азіі, Афрыкі й Паўдзённае Амэрыкі. Гэтым ён ажыццяўляе палітычныя прынцыпы Леніна, які ў свой час радзіў, што на Бэрлін трэба йсьці праз Пэкін, ці іншымі словамі, што падпарадкаваўшы сабе вялізарныя прасторы з многімі сотнямі мільёнаў насельніцтва Азіі, можна будзе лёгка апагнаваць і вядучыя капіталістычныя краіны Захаду.

У сваёй экспансыўнай акцыі супраць недаразьвітых краінаў цэлага сьвету Савецкі Саюз ідзе двума раўналежнымі шляхамі: шляхам аказваньня эканамічнай помачы і шляхам прапаганды. У гэтых галінах і адбываецца сьнянны рывалізацыя паміж Савецкім Саюзам і Захадам, галоўна Задзіночанымі Штатамі Амэрыкі. Калі ходзіць пра мэтады аказваньня эканамічнай помачы, дык Саветы, з гледзішча на ейную эфэктунасьць, далёка пераадзілі Амэрыку, і таму дасягаюць лепшых вынікаў. Што-ж датычыцца акцыі прапагандовай, дык пры нязвычайным ейным насленьні Саветамі Заход наагул прапагандовых сяродкаў палітычнага ўздзеяваньня не дасягвае й дзеля гэтага на фронце прапаганды заўсёды праігрывае.

Тут ня месца аналізаваць мэтады й характар амэрыканскай дзейнасьці ў кірунку здабываньня сабе саюзнікаў і прыхільнікаў як сярод народаў Эўропы, гэтак і народаў адсталых краінаў Азіі, Афрыкі й Паўдзённай Амэрыкі. Хоцьця зьвярнуць увагу адно толькі на вынікі гэтае акцыі. Многія Амэрыканцы самі адкрыта прызнаюцца, што якраз у многіх краінах, куды плывуць амэрыканскія далары, шырыцца найбольш праціўнікаў Амэрыкі. Галоўным чынам гэта таму, што ў пары з матарыяльнай дапамогай ня ідзе адпаведная прапагандовая акцыя. Выходзячы з груба матарыялістычнага прынцыпу культу даляра, у Амэрыцы яшчэ пераважае пагляд, што адна толькі матарыяльная дапамога патрабуючым павінна ў роўнай меры заспакоіць іхныя патрэбы ня толькі матарыяльныя, але й духоўныя. Дзеля гэтага акцыя прапагандовай сярод іншых народаў Амэрыка адводзіць бадай што апошняе месца. А й тое, што ў гэтай галіне робіцца, прыймае такія неадпаведныя формы, што дасягвае сваёй мэты. Дзеля прыкладу, дастаткова ўспомніць хоцьбы дзейнасьць розных амэрыканскіх радыястанцыяў, прызначаных для народаў Савецкага Саюзу.

Спасярод шырокай і ўсебаковай савецкай прапагандовай дзейнасьці ў вадсталых краінах Азіі, Афрыкі й Паўдзённай Амэрыкі Унівэрсытэт дружбы народаў бясспрэчна згуляе адну зь вядучых роляў. Гэта галоўным чынам таму, што адпаведныя савецкія дзейнікі ўжо пастараюцца, каб гэты студэнт гэтага ўнівэрсытэту стаўся бяскрытычным энтузіястам Савецкага Саюзу, а пазьней, вярнуўшыся ў сваю бацькаўшчыну кваліфікаваным спэцыялістам, з такім-жа энтузіязмам прышчэпліваў прасавецкія ідэі сярод сваіх суродзічаў.

Над фактам паўстаньня савецкага Унівэрсытэту дружбы народаў, фактам бязумоўна вялікае важнасьці, павінны глыбока прыздамуцаць ўсе амэрыканскія дзеячы й прыхільнікі замжэнае антыкамуністычнае прапаганды. А прыздамуаўшыся, можа напасьледак зразумець, што акцыя гэтая прапаганды, папершае, павінна прыймаць ня меншыя разьмеры, чымся й акцыя эканамічнае

ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAČKAUSČYNA“ („VATERLAND“)
Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Bačkauščyna“ („Das Vaterland“),
(13 b) München 19, Schliessfach 69.
Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl., G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Ц а н а : Нямеччына: на год. — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.; ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 нумар — 0,20 м. Ангельшчына й Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл. Бэльгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 800 фр.; 450 фр.; 250 фр.; 20 фр. Аргентына: 80 пэз.; 45 пэз.; 25 пэз.; 2 пэз. Перасылка лётальнай поштай каштуе падвойна. Падвойныя нумары каштуюць падвойна. Паддвойныя нумары газэты разам з «Каласкамі» ўважаюцца за падвойныя.

Банковае konto: Zeitung „Bačkauščyna“,
Konto Nr. 357-125, Bay. Hypotheken- u. Wechselbank, München.

Выдадзім творы Алесь Гаруна!

Сёлета прыпадае 40-ая гадавіна сьмерці выдатнага беларускага нацыянальнага паэты нашаніўца Алесь Гаруна (Аляксандра Прушынскага). Алесь Гарун, пасыля Купалы, Коласа й Багдановіча, зьяўляецца найвыдатнейшым беларускім паэтам нашаніўскага пэрыяду, а ягоныя паэтычныя творы займаюць важнае месца ў беларускай літаратуры й згулялі ў свой час вялікую ролю ў фармаваньні беларускай нацыянальна-адраджэнскай ідэялёгіі. Апрача гэтага, Алесь Гарун быў і выдатным беларускім нацыянальным і палітычным дзеячом.

У той час, як бальшавікі ўсё-ж выдаюць творы Купалы, Коласа й Багдановіча, хоць і старанна прасяваюць іх празь сіта сваёй цензуры, Алесь Гарун, як і Ідвігін Ш. ды Карусь Каганец і шмат іншых, належаць да аўтараў поўнасьці забароненых. Мы на чужыне мелі шчасьліваю змогу выдаць частку твораў Купалы, Коласа й Багдановіча, але з цэннай літаратурнай спадчыны Гаруна дагэтуль ня выдалі яшчэ нічога. Далей ня можам сабе пазволіць на такую няўвагу да Алесь Гаруна і дапусьціць, каб ягоная сьветлая постаць і глыбока патрыятычныя творы былі намі зусім забытыя й для шыроўшых колаў грамадства недаступныя.

Прыгатаўляючы выданьне «Вянка» Максіма Багдановіча і ня маючы на гэта матарыяльных магчымасьцяў, мы яшчэ

ад 1957 году праз прадстаўнікоў нашага Выдавецтва й пры дапамозе нашых грамадзкіх арганізацыяў зьбіралі сьціплыя грашовыя складкі, якія ўсё-ж дазволілі, хоць толькі сёлета, выпусьціць салідную й цэнную кніжку Багдановічавых твораў — «Вянок».

Дык зробіма гэтак і з выданьнем твораў Гаруна! Найлепшай нагодай да распачацьця акцыі зьбіраньня грошай на выданьне Гаруновых твораў можа быць сёлёняе сьвяткаваньне гадавіны 25-га Сакавіка. Гэты вялікі дзень у нашай гісторыі кашны для Беларусі так ці інакш павінен адзначаць нейкім добрым учынкам для беларускай справы. Дык няхай гэтым добрым учынкам будзе сёлета грашовая ахвяра на выданьне Гаруновых твораў.

Пасыля выданьня кніжкі твораў Гаруна кашны з ахвярадаўцаў зможа атрымаць бясплатна столькі яе экзэмпляраў, колькі будзе выносьці ягонае складка.

Мы зьвяртаемся да ўсіх Прадстаўнікоў нашага Выдавецтва, беларускіх грамадзкіх арганізацыяў і паасобных грамадзян з гарай прасьбай энэргічна правесці гэтую акцыю. Мы таксама зьвяртаемся да ўсяго нашага грамадства належна на гэтую акцыю адгукнуцца й даць, колькі хто можа.

Дык зробіма гэтую добрую справу!

Выдавецтва «Бацькаўшчына»

Ніяк ня могуць забыцца

Мінула ўжо роўна два гады ад надрукаваньня аповесьці Аляксея Кулакоўскага «Дабрасельцы» й гэсы Андрэя Макаёнка «Каб людзі ня журыліся», вядомых добра нашым чытачом літаратурных твораў, на якія бальшавікі адразу-ж наладзілі сваё табу й вакол якіх разьгаралася цілая шуміха партыйнае крытыкі. Здавалася-б, што няпрыемна для бальшавікоў гісторыя з гэтымі твораў павінна была ўжо заглохнуць. Гэтак, аднак, ня сталася, а ў запраўднасьці абодвы аўтары й іхныя творы сталіся прадметам бязупынных нападаў і абінавачаньняў. Гэтак і на апошнім XXIV зьездзе Камуністычнай партыі Беларусі, які адбыўся ў палавіне лютага ў Менску, сакратар цэнтральнага камітэту партыі К. Мазураў і старшыня Саюзу пісьменьнікаў Беларусі П. Броўка ў сваіх дакладах адвалі абодвух аўтарам належнае месца. Мазураў з трыбуны зьезду сказаў наступнае:

«... у нас павялілася ў свой час некалькі ідэйна слабых мастацкіх твораў. Адзін зь іх — аповесьць «Дабрасельцы» А. Кулакоўскага, апублікаваная ў журнале «Малодасьць» у 1958 г. А. Кулакоўскі напісаў твор, у якім у схвальшаваным відзе адлюстроўваюцца жыцьцё калгаснай вёскі і работа партыйных і савецкіх ворганаў. Асноўную увагу ў сваёй аповесьці ён засяродзіў на паказе цэнявых бакоў савецкага грамадства. Стаўшы на шлях «выкрывальніцкай» крытыкі, Кулакоўскі заняўся вышукваньнем толькі дрэннага, адступіў ад прынцыпаў сацыялістычнага рэалізму. Дадатня гораі аповесьці выведзеныя шэрынькімі, забітымі людзьмі. Яны ня здольныя папесці змаганьне, працягваюць пасьцьянасьць, ня выклікаюць у чытача сымпатыяў і ня служаць яму прыкладам. Атрымаўся ідэйна заганы твор».

Такія творы не памагаюць партыі выходзіць з псыхікі Амэрыканца, але выключна базавацца на псыхіцы й мэнталітэце народаў, сярод якіх прапагандовая дзейнасьць праводзіцца.

Язэп Каранеўскі

Рэдакцыя «Бацькаўшчыны»

Роўна сельскае гаспадаркі Беларусі

На XXIV зьездзе камуністычнай партыі Беларусі, які адбыўся ў лютым сёлета, сакратар ЦК К. Мазураў у сваім справаздачным дакладзе адвёў шмат месца гэтак званым дасягненьням у сельскай гаспадарцы. Ён паведаміў дэлегатаў зьезду, што на Беларусі калгасы й саўгасы эканамічна значна ўзмацніліся. Ува ўсіх галінах сельскае гаспадаркі павялічылася вытворчасць прадукцыі. У мінулым годзе калгасы й саўгасы Беларусі намалатілі збожжжа больш, чымся ў 1958 годзе аж на 7 мільёнаў пудоў, а бульбы накарпілі больш на адзін мільён тонаў. Не пасароміўся Мазураў сказаць, што Беларусь ужо ня толькі дагнала, але й перагнала Задзіночаных Штатаў Амэрыкі па вытворчасьці малака на душу насельніцтва. Асабліва Мазураў пецьчыўся, што ў 1959 годзе атрымана кукурузы на сілос больш амаль на 5 мільёнаў тонаў.

Няма патрэбы рабіць якіх-небудзь вылічэньняў і прыводзіць довадаў, каб рэзюбціць хлусьлівыя цьверджаньні Мазурава аб нейкіх надзвычайных дасягненьнях сельскае гаспадаркі ў калгасах і саўгасах Беларусі. Гэта зрабіў сам Мазураў у сваім дакладзе.

Пачаўшы свой даклад за здароўе, далейшая ягонае частка была хаўтурнай літаніяй. Адкуль могуць быць посьпехі жыцьвелагадоўлі, калі ўдзелнікі зьезду ў сваіх выступленьнях з наіскам падчырквалі, што вялікая колькасьць жыўёлы ў калгасах і саўгасах здыхае? Ды і сам Мазураў абвінаваціў партыіна-савецкае кіраўніцтва Магілёўскай вобласьці ў тым, што там нізка культура жыцьвелагадоўлі, што ў мінулым годзе ў вобласьці кажнае сьмае цялё й шостае парасё здохла!

Пры такіх выніках наагул нельга гаварыць аб нейкай культуры жыцьвелагадоўлі. Старэйшыя векам калгаснікі напэўна памятаюць, што ў дакалгасныя часы такіх стратаў у ваднаасобных гаспадарках ніколі ня было. Можна з упэўненасьцю цьвердзіць, што цяляты ад собекіх кароў калгаснікаў напэўна ня здыхаюць, але добра гадуюцца. А на прымусовай паднявольнай калгаснай працы іншых вынікаў, як на Магілёўшчыне, чакаць ня прыходзіцца.

Калі зацвярджаўся на партыйным

зьездзе ў Маскве сямігадовы плян разьвіцьця жыцьвелагадоўлі, Хрушчоў так цешыў працоўныя масы Савецкага Саюзу. У першыя гады сямігадкі, казаў ён — прызьдэцца карыстацца сьвінінай і баранінай, бо нам лятэй нагадаваць сьвіней і авец, а пазьней падрасьце буйная рагатая жыўёла і будзе дастаткова ялавічнага мяса.

Як-жа гэтыя хрушчоўскія гаспадарчыя пляны выконваюцца ў калгасах Беларусі? У сваім дакладзе Мазураў паведаміў, што ў 1959 годзе здадзена дзяржаве ў сярэднім на 14 сьвіней з кажных 100 гектараў ворнай зямлі, а ў Магілёўшчыне толькі 10. Колькі-ж сьвіней выкармлівалі-б беларускія прадаўцы сьвяліны, маючы толькі 10 гектараў зямлі? Якія выпрукі яны прадавалі-б на кірмашох? Цэнтнаравы падсвінкі звычайна прадаваліся перад калектывізацыяй толькі на гадоўлі. А цяпер і гэткаму здабытку рады розныя нарыхтованыя арганізацыі, бо вышэйшай вагі сьвіней калгасы й саўгасы ня здольныя ўжо выдаваць.

Калгасна-саўгасная Беларусь. «абагнаўшы Амэрыку» ў вытворчасьці малака на душу насельніцтва, ня можа ў зьмовы час забясьпечыць дзяцей працоўных у горадзе літрам малака, аб чым пісала «Правда» за 21. 2. 1960 г. А ў Амэрыцы ўрад плянуе, якім чынам збываць лішкі малака, як і мяса й якім дзяржавам імі дапамагаць.

На Беларусі толькі за 1959 год створана 152 новых і ўзбуйнена 87 старых саўгасаў. На новых землях саўгасы ня творатца, бо такіх вольных земляў няма. У саўгасы ператвараюцца г. зв. эканамічна адсталыя калгасы. Камуністычныя верхаходы Беларусі паставілі, што, спрадатарызавашы калгаснікаў шляхам саўгаснае сыстэмы, лятэй будзе падняць адсталую эканоміку сельскай гаспадаркі.

Як-жа спраўдзіліся іхныя надзеі? Аказваецца, з агульнага ліку саўгасаў толькі 49 закончылі ськ-так гаспадарскі год зь нязначным прыбыткам, а 189 саўгасаў у 1959 годзе прынесьлі савецкай дзяржаве 160 мільёнаў рублёў стратаў. Гэтак выглядаюць «дасягненьні» калгасаў і саўгасаў Беларусі.

В. Б.

